

YUMURTA TAVUKÇULUĞU

Yumurta tavukçuluğu piliçlerde 20.haftadan sonra klavuz yumurta görülmesiyle başlar. Yumurta verimi 23. haftada %50 ye, 28-30 haftalar arasında %90-93 lük verim seviyesine ulaşır. Bundan sonra yumurta verimi azalarak 72-80 haftalar arasında %60 dolayına iner ve ekonomikliğini kaybeder.

Ticari Yumurta üretiminde hedefimiz;

- Tavuk başına yılda 280-290 adet yumurta
- 1 kg yumurta için 2.2 kg veya daha az yem tüketimi olmalı
- Yumurtlama kümesinde yıllık %6 dan daha düşük ölüm oranı olmalı
- İşletmede %2 nin altında kırık yumurta olmalıdır.

Kümes sistemleri

Piliçler 16. haftada yumurtlama kümeslerine nakledilir. Piliçler getirilmeden kümes ve ekipmanlar, dezenfekte edilmelidir.

Piliçlerin yumurtlama dönemini geçirecekleri kümes sistemleri 3 şekilde olabilir:

- 1- Yer sistemli (altlıklı)
- 2- Izgara sistemli (1/3 ü veya 2/3 ü)
- 3- Kafes sistemli

1- Yer Sistemli Kümesler (Altlıklı)

Zemin betondur. Üzerine sap, saman, planya talaşı serilir. Bunlar 7-10 cm kalınlıkta yayılır. Yer kümeslerinde yumurtlama dönemi m²ye 6-7 tavuk hesap edilmelidir.

2-Izgara Sistemli Kümesler (1/3 ü veya 2/3ü) Kümesin 1/3 veya 2/3 ü ızgaralı olur, gerisi yer sistemidir. Izgaralar yerden 40-50 cm yükseklikte olur. Tavuklar genellikle ızgara

üzerinde dururlar. Gübrelere aşağıdaki gübre çukuruna düşer. Burada m²ye 6-7 tavuk düşer.

Folluklar : 4-5 tavuk için bir folluk bulunur. Kümesin loş kısımlarına yerleştirilir. Altlık olarak talaş veya saman kullanılır.

Suluk ve Yemlikler

- 75-100 tavuk için bir otomatik askılı suluk kullanılır. Sulukların yüksekliği tavukların sırt hizasından 2-3 cm yüksekte olmalıdır. Suluklarda daima temiz, taze ve yeterli su olmalıdır.
- 25-30 tavuğa bir yemlik hesaplanır. Yemlikte 1-2 gün yetecek yem bulundurulur. Kümese bir sıra suluk, bir sıra yemlik dizilir.

3- Kafes Sistemi

Kafes sistemi kümesler çok yaygınlaşmıştır. Bu sistemde her tavuk için 400 cm² ye 1 tavuk hesap edilir. Kafes gözleri, kahverengi yumurtacılar 4, beyaz yumurtacılar 5 tavuk alacak genişlikte olmalıdır..

Kafes önünde 10 cm yem ve su içme mesafesi bırakılmalıdır.

Kafes Sisteminin Avantajları

Tavuklar kontrol edilebilir, yem kaybı azdır, altlığa ihtiyaç yoktur, yere yumurtlama problemi olmaz. Kümes birim alanda daha fazla hayvan alır. Yumurtalar temiz olur, kırık ve çatlak oranı daha

azdır. Yer sisteminde yumurta yeme alışkanlığı başladığında hızlı bir şekilde artarken, kafes sisteminde daha azdır. Tavuklar gürk olmaz, fazla işgücü gerekmez.

Kafes Sisteminin Dezavantajları;

Pahalı bir sistemdir. Kan lekeli yumurta oranı biraz fazladır, gübrelere temizlenmesi sorun yaratır. Kafeste yaşayan tavuklarda kafes yorgunluğunu önlemek için rasyona vitamin takviyesi yapılmalıdır.

Işık İhtiyacı

Işık, yumurta verimini yükseltir. Bu dönemde m² ye 3 wattlık ışık yoğunluğu düşünülür. Günlük ışık miktarı 12-13 saatten yumurtlama döneminde haftada yarım saat arttırılarak 15-16 saate çıkarılır ve bu şekilde aydınlatma süresi devam eder. Kümeslerde ışıklandırma güneş ışığı ve elektrikle yapılır. Ampuller yerden iki metre yukarıda ve üzeri reflektörlü olmalıdır. Aydınlanmayı sağlamak için 4 er m aralıkla 40 ar wattlık ampuller kullanılır.

Sıcaklık

Yumurtacı tavukların en az yem tüketimiyle en fazla verim verdikleri sıcaklık aralığı 15-24 C^o dir. Sıcaklık düşerse hayvan ısınmak için daha çok yem yer, fakat yumurta verimi düşer. Sıcaklık yükselirse, iştahsızlık artar, yemi az yer, yumurta verimi düşer, yumurtalar ince kabuklu ve küçük olur.

Nem ve Havalandırma

Kümes sıcaklığı 18°C iken nem oranı %60 olur. Kümeste ısı yükselince nem oranında yükselir.

Kümese girince burnumuza kötü bir koku geliyorsa, kümeste karbondioksit ve amonyak

gazları birikmiş, ısı ve nem artmış demektir. Bu durumda kümesin mutlaka havalandırılması gerekir. Kümeslerde havalandırma, havalandırma bacaları ve otomatik yada yarı otomatik fanlarla yapılmalıdır.

Kümeslerde 1 kg canlı ağırlık için saatte 5-6 m³ temiz havaya ihtiyaç vardır.

Tavukların Beslenmesi

Yumurtlama dönemi iki kısma ayrılır:

19-42 Haftalık: Büyümenin devamı ve yumurtanın gelişmesi olan bu dönemde tavuklar en az % 16 proteinli 2650 kcal / kg metabolik enerjili yemlerle beslenir.

42-74 Haftalık : Bu dönemin 60. haftaya kadarı verim, ileriki haftalar olgunluk dönemi diye adlandırılır. Bu dönemde tavuklar %15 proteinli 2650 kcal / kg metabolik enerjili yemlerle beslenir.

Tavukçulukta en önemli masrafı yem oluşturur. Güvenilir fabrikalardan yem alınmalı, yem torbasının üzerinde yemin cinsi ve içeriği belirtilmiş olmalıdır. İyi bir karma yem avuç içine alınıp kontrol edilirse, nemsiz, akıcı, kötü kokusuz ve bir örnek olmalıdır. İşletmeye getirilen yemler nemsiz ve havadar bir yere konmalı, yüksekliği 1,5-2 metreyi geçmeyecek şekilde ızgaralar üzerine istif edilmelidir.

Tavuk yeminin %60'ını (arpa, buğday, mısır vb.gibi) dane yemler oluşturur. Proteinli besin maddeleri ise (soya küspesi, pamuk tohumu küspesi, yonca unu, balık unu, et-kemik unları vb.) yemin % 30-35 ni oluşturur. Geriye kalan % 5-10 luk kısmını ise vitamin ve mineral maddeler oluşturur.

Ülkemiz şartlarında bir tavuğun günlük yem tüketimi 120-130 gr arasındadır. Bu miktar tavuğun cinsine, yemlik sistemine, yem kalitesine, kümesin sıcaklığına bağlı olarak farklılıklar

gösterir. Ayrıca Pelet ve Granül yemi ince yeme göre daha severek yerler.

Yem Tüketiminde Pratik Düzeltmeler

-Yemin 1 kilosundaki ME değerindeki her 100 kcal lik artış veya azalış, yem tüketimini 5 g artırır veya azaltır.

-Çevre sıcaklığı (21°C) optimalin altına düştüğünde her 1°Cde (21-4 C°) yem tüketimi 1g artar. Optimalin üstünde ise (21-38°C arasında) yem tüketimi 2,5 g azalır.

-Yumurta veriminde %70'ten sonraki her %10'luk artış veya azalış, yem tüketiminde 4 g lık artış veya azalışa yol açar.

-Canlı ağırlıktaki her 50 g'lık değişme yem tüketiminde 1,3 g'lık artış veya azalışa yol açar.

-Normal yumurtanın (58 g) ağırlığındaki, her 2 g lık artış veya azalış, yem tüketiminde 1 g artma veya azalmaya yol açar.

-Hareket yem tüketimini artırır. Yumurta üretiminin yerde yapıldığı durumlarda günlük yem gereksinimi 5 g daha fazla olur.

-Bir tavuk yumurtlama devresi boyunca ağırlığının yaklaşık 8 katı yumurta üretir. Canlı ağırlığında 1/3 oranında artar. Bu yüzden yumurtlama devresi boyunca yaklaşık ağırlığının 20 katı kadar yem tüketmesi gerekir.

Adres	: Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	: 0 362 231 37 00
Fax	: 0 362 233 21 63
e-mail	: cey@samsuntarim.gov.tr
web	: www.samsuntarim.gov.tr

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

Yumurta Tavukçuluğu

Nihal CANITEZ
Ziraat Mühendisi

No: H/15

2005